

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань гуманітарної та інформаційної політики

Верховна Рада України

Комітет Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики розглянув на своєму засіданні 15 вересня 2021 року (протокол № 70) проекти законів України:

- про внесення змін до Закону України "Про державну допомогу сім'ям з дітьми" щодо збільшення розміру допомоги при народженні дитини (реєстр.№ 5585 від 28.05.2021), поданий Кабінетом Міністрів України;

- про внесення змін до Закону України "Про державну допомогу сім'ям з дітьми" щодо стимулювання збільшення народжуваності (реєстр.№ 5585-1 від 01.06.2021), поданий народним депутатом України Гетманцевим Д.О. та іншими народними депутатами України;

- про внесення змін до Закону України "Про державну допомогу сім'ям з дітьми" щодо належного виконання обов'язку держави у соціальній підтримці сімей при народженні дитини (реєстр.№ 5585-2 від 11.06.2021), поданий народним депутатом України Качурою О.А.;

- про внесення змін до Закону України "Про державну допомогу сім'ям з дітьми" щодо збільшення розміру допомоги при народженні дитини та відновлення допомоги по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку (реєстр.№ 5585-3 від 14.06.2021), поданий народним депутатом України Королевською Н.Ю. та іншими народними депутатами України.

Відповідно до Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» допомога при народженні дитини надається одному з батьків дитини (опікуну), який постійно проживає з дитиною.

Статтею 12 зазначеного Закону передбачено, що допомога при народженні першої та кожної наступної дитини призначається у розмірі 41 280 гривень. Виплата допомоги здійснюється одноразово у сумі 10 320 гривень, решта суми допомоги виплачується протягом наступних 36 місяців рівними частинами у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Законопроектами пропонується внести зміни до статті 12 зазначеного Закону та збільшити розмір допомоги при народженні дитини.

При цьому:

1) **законопроектом за реєстр. № 5585** пропонується встановити розмір зазначеної допомоги на рівні 50 000 грн. Виплату допомоги пропонується проводити одноразово у розмірі 25 відсотків загального розміру допомоги (12500 грн.). Крім того, законопроектом пропонується передбачити, що розмір допомоги при народженні дитини щороку, починаючи з 1 січня 2023 року, збільшується на прогнозний показник зростання індексу споживчих цін (грудень порівняно з груднем попереднього року), який затверджується Кабінетом Міністрів України”;

2) **законопроектом за реєстр. № 5585-1** пропонується:

- встановити наступні розміри допомоги при народженні дитини:

50 000 грн - на першу дитину;

100 000 грн - на другу дитину;

150 000 грн на третю та кожен наступну дитину;

- передбачити, що одноразова сума виплати при народженні дитини складає:

15 000 грн - на першу дитину;

30 000 грн - на другу дитину;

45 000 грн - на третю та кожен наступну дитину;

3) **законопроект за реєстр. № 5585-2** пропонується:

- передбачити, що допомога при народженні дитини призначається в розмірах прожиткового мінімуму для дітей віком до шести років та виплачується виходячи з розміру прожиткового мінімуму встановленого на момент призначення виплати допомоги у таких розмірах, з урахуванням прожиткового мінімуму для дітей віком до 6 років станом на 01.09.2021 року (2013 грн):

25 розмірів прожиткового мінімуму - на першу дитину (50 325 грн);

50 розмірів прожиткового мінімуму - на другу дитину (100 650 грн);

70 розмірів прожиткового мінімуму на третю та кожен наступну дитину (140 910 грн);

- передбачити, що одноразова сума виплати при народженні дитини складає:

10 розмірів прожиткового мінімуму - на першу дитину (20 130 грн);

15 розмірів прожиткового мінімуму - на другу дитину (30 195 грн);

20 розмірів прожиткового мінімуму - на третю та кожен наступну дитину (40 320 грн);

3) **законопроект за реєстр. № 5585-3** пропонується:

- передбачити, що допомога при народженні дитини нараховується виходячи з розміру прожиткового мінімуму для дітей віком до шести років, встановленого на день народження дитини у таких розмірах, з урахуванням прожиткового мінімуму для дітей віком до 6 років станом на 01.09.2021 року (2013 грн):

50 розмірів прожиткового мінімуму - на першу дитину (100 650 грн);

70 розмірів прожиткового мінімуму - на другу дитину (140 910 грн);

120 розмірів прожиткового мінімуму на третю та кожен наступну дитину (241 560 грн);

- передбачити, що одноразова сума виплати при народженні дитини складає:

15 розмірів прожиткового мінімуму - на першу дитину (30 195 грн);

25 розмірів прожиткового мінімуму - на другу дитину (50 325 грн);

40 розмірів прожиткового мінімуму - на третю та кожен наступну дитину (80 520 грн).

Решту суми допомоги всіма законопроектами пропонується виплачувати протягом наступних 36 місяців рівними частинами.

Крім того, законопроектом за реєстр. № 5585-3 пропонується також відновити виплату допомоги по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку у розмірі, що дорівнює різниці між прожитковим мінімумом, встановленим для працездатних осіб, та середньомісячним сукупним доходом сім'ї в розрахунок на одну особу за попередні шість місяців, але не менше ніж 30 відсотків прожиткового мінімуму для дітей віком до шести років (603,90 грн) (виплату такої допомоги було припинено на підставі Закону України № 1166 від 01.07.2014).

Комітет Верховної Ради України з питань молоді і спорту рекомендує Верховній Раді України прийняти за основу законопроект за реєстр. № 5585-1, оскільки

в ньому пропонується оптимальне співвідношення виплат при народженні першої, другої та третьої дитини. Водночас, члени Комітету запропонували у прикінцевих положеннях Закону України «Про держану допомогу сім'ям з дітьми» передбачити щорічну індексацію цієї допомоги.

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету зазначив, що прийняття законопроектів за реєстр. № 5585, № 5585-1, № 5585-2 та № 5585-3 призведе до збільшення видатків з державного бюджету. Терміни набрання законопроектами чинності не відповідають вимогам частини третьої статті 27 Бюджетного кодексу України, згідно з якою закони України або окремі їх положення, які впливають на показники бюджету і приймаються після 15 липня року, що передуює плановому, вводяться у дію не раніше початку бюджетного періоду, що настає за плановим.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини підтримує законопроект за реєстр. № 5585-1 за умови його доопрацювання в частині запровадження індексації допомоги при народженні дитини, як це передбачено законопроектом за реєстр. № 5585.

Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В.Птухи підтримує законопроект за реєстр. № 5585-3, оскільки в ньому пропонується відновити надання допомоги по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку.

Міністерство фінансів України зазначило, що реалізація законопроектів за реєстр. № 5585, № 5585-1, № 5585-2 та № 5585-3 потребуватиме наступних додаткових видатків з державного бюджету:

- на реалізацію законпроєкту за реєстр. № 5585 – 1,1 млрд гривень;
- на реалізацію законпроєкту за реєстр. № 5585-1 – 12,3 млрд гривень;
- на реалізацію законпроєкту за реєстр. № 5585-2 – 19 млрд гривень;
- на реалізацію законпроєкту за реєстр. № 5585-3 – 23,1 млрд гривень.

Міністерство соціальної політики України підтримує законопроект за реєстр. № 5585-1. Проте зазначає, про необхідність його доопрацювання, зокрема, в частині визначення розміру допомоги при усиновленні дитини, оскільки розмір допомоги при народженні дитини законопроектом пропонується визначати залежно від кількості народжених дітей.

Щодо законопроектів за реєстр. № 5585-2 та № 5585-3, на думку Міністерства соціальної політики України, недоцільно визначати розмір допомоги при народженні дитини залежно від розміру прожиткового мінімуму, оскільки наразі триває реформа щодо запровадження нових підходів до визначення та застосування прожиткового мінімуму. Крім того, реалізація зазначених законопроектів матиме більший вплив на видаткову частину державного бюджету.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловило щодо законопроектів низку зауважень, зокрема, щодо необхідності їх техніко-юридичного доопрацювання.

Комітет безумовно підтримує ідею законопроектів, направлену на посилення соціального захисту сімей з дітьми. На думку Комітету, пропозиція законопроектів за реєстр. № 5585-1, № 5585-2, № 5585-3 щодо запровадження вагової грошової допомоги при народженні другої, третьої і кожної наступної дитини - це важливий крок щодо поліпшення соціально-демографічної ситуації в країні, покращення матеріального становища сімей з дітьми. Водночас, Комітет погоджується із зауваженням Міністерства соціальної політики України про те, що запровадження диференційного підходу щодо розміру виплати допомоги при народженні другої,

третьої і кожної наступної дитини потребує також вирішення питання щодо розміру виплати допомоги при усиновленні дитини.

Розуміючи пріоритетність визначення розмірів будь яких соціальних виплат залежно від прожиткового мінімуму, Комітет погоджується із позицією Міністерства соціальної політики України щодо недоцільності визначення розміру такої допомоги залежно від прожиткового мінімуму, оскільки наразі опрацьовуються нові підходи до визначення та застосування такого показника. Тому Комітетом підтримується пропозиція законопроекту за реєстр. № 5585-1, яким розмір допомоги при народженні першої, другої, третьої і кожної наступної дитини визначається у твердій грошовій одиниці.

При цьому, оптимальним вирішенням питання осучаснення виплати допомоги при народженні дитини, на думку Комітету, є індексація такого виду допомоги.

Крім того, враховуючи значні додаткові видатки державного бюджету на реалізацію запропонованих законопроектами змін, на думку Комітету введення в дію норм щодо збільшеного розміру допомоги при народженні другої, третьої і кожної наступної дитини має відбуватися поступово, зокрема з 1 січня 2023 року.

З урахуванням проведеного обговорення, **Комітет рекомендує Верховній Раді України:**

- проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про державну допомогу сім'ям з дітьми" щодо збільшення розміру допомоги при народженні дитини (реєстр.№ 5585), поданий Кабінетом Міністрів України, за результатами розгляду в першому читанні відхилити;

- проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про державну допомогу сім'ям з дітьми" (щодо стимулювання збільшення народжуваності (реєстр.№ 5585-1), поданий народним депутатом України Гетманцевим Д.О. та іншими народними депутатами України, за результатами розгляду в першому читанні прийняти за основу і в цілому з урахуванням таких поправок до його тексту:

1) пункт 1 розділу першого законопроекту викласти в такій редакції:

«1. У статті 12:

частину першу замінити трьома новими частинами такого змісту:

«Допомога при народженні дитини призначається в таких розмірах:

при народженні першої дитини – 50 000 гривень;

другої дитини – 100 000 гривень;

третьої і кожної наступної дитини – 150 000 гривень.

Виплата допомоги при народженні дитини здійснюється одноразово у сумі: при народженні першої дитини – 15 000 гривень, при народженні другої дитини – 30 000 гривень, при народженні третьої та кожної наступної дитини – 45 000 гривень. Решта суми допомоги при народженні дитини виплачується протягом наступних 36 місяців рівними частинами у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Допомога при народженні дитини надається у розмірі, встановленому на дату народження дитини.

Розмір допомоги при народженні дитини щороку з 1 січня збільшується на прогнозний індекс споживчих цін (грудень до грудня попереднього року), затверджений Кабінетом Міністрів України на відповідний рік.

У зв'язку з цим частини другу - четверту вважати відповідно частинами четвертою – шостою»;

2) пункт 2 розділу першого законопроекту викласти в такій редакції:

«2. Текст статті 12³ викласти в такій редакції:

«Допомога при усиновленні дитини призначається у розмірі, встановленому для виплати допомоги при народженні першої дитини. Порядок і умови виплати допомоги при усиновленні дитини та підстави для припинення виплати такої допомоги визначаються Кабінетом Міністрів України»;

3) розділ другий законопроекту викласти в такій редакції:

«II. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2022 року, крім абзаців п'ятого, шостого, сьомого (в частині виплати допомоги при народженні другої, третьої та кожної наступної дитини), восьмого пункту 1 розділу I цього Закону, які набирають чинності з 1 січня 2023 року, та пункту 3 цього розділу, який набирає чинності з дня, наступного за днем опублікування цього Закону.

2. Установити, що у період з 1 січня 2022 року по 31 грудня 2022 року допомога при народженні другої, третьої та кожної наступної дитини призначається у розмірі, передбаченому при народженні першої дитини. Виплата допомоги проводиться одноразово у розмірі 15 000 гривень, решта суми допомоги виплачується протягом наступних 36 місяців рівними частинами у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

3. Кабінету Міністрів України вжити заходів щодо приведення у відповідність із цим Законом підзаконних нормативно-правових актів, забезпечивши набрання ними чинності одночасно з набранням чинності цим Законом, шляхом:

приведення своїх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом;
забезпечення приведення нормативно-правових актів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади у відповідність із цим Законом»;

- проєкт Закону України про внесення змін до Закону України "Про державну допомогу сім'ям з дітьми" щодо належного виконання обов'язку держави у соціальній підтримці сімей при народженні дитини (реєстр.№ 5585-2), поданий народним депутатом України Качурою О.А. та іншими народними депутатами України, за результатами розгляду в першому читанні відхилити;

- проєкт Закону України про внесення змін до Закону України "Про державну допомогу сім'ям з дітьми" щодо збільшення розміру допомоги при народженні дитини та відновлення допомоги по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку (реєстр.№ 5585-3), поданий народним депутатом України Королевською Н.Ю. та іншими народними депутатами України, за результатами розгляду в першому читанні відхилити.

Співдоповідачем з цього питання на пленарному засіданні Верховної Ради України визначено народного депутата України - голову підкомітету у справах сім'ї та дітей Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики Рябуху Тетяну Василівну.

Проекти постанов Верховної Ради України додаються.

Голова Комітету

Микита ПОТУРАЄВ

ЕАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач:Потураєв Микита Русланович
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000002A672E002C9F8E00
Дійсний до: 19.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-14/06-2021/289393 від 17.09.2021

642963